

ренка. Він теоретично та практично доводив, що для одержання ефективних результатів управління важливими є безпосередня участь усіх суб'єктів школи та постійне удосконалення її нормативної бази.

Водночас у науковій літературі та практиці управління системою ЗСО ще недостатньо досліджено питання правового забезпечення державно-громадського управління ЗНЗ як активними соціально-педагогічними системами, що обумовило проблему дослідження, сутність якого полягає в більш повному нормативно-правовому забезпеченні державно-громадського управління загальноосвітнім навчальним закладом як юридичною особою в сучасних умовах ринкової економіки та формування громадянського суспільства.

ПАТРІОТИЧНИЙ РАКУРС ФОРМУВАННЯ АКТИВНОЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ МОЛОДІ

Г. М. Калініна, аспірант

Патріотизм доречно розглядати у контексті з такими категоріями, як патріот своєї країни чи патріот своєї держави, що має або повинно мати сенс для кожної людини в державі. Як відомо, держава – це основний інститут політичної організації суспільства, отже, необхідно розглядати політичний ракурс феномену патріотизму. Будь-яке явище (а тим більше патріотизм) не можливо розглядати та здійснювати ізольовано від інших процесів, які суттєво впливають як на його формування, так і на розвиток, незалежно від країни світу.

У межах проектної діяльності («Освітня культурна політика Євросоюзу та Німеччини: Уроки для України», жовтень–листопад 2011 р., м. Штутгарт, м. Тюбенген, Бад Вілбад) та участі українських експертів з освітньої політики в закордонних освітніх візитах, зокрема з такої тематики, як «Роль освіти в Європейській інтеграції» (11–18 жовтня, 2009 р., м. Бад Урах), «Політичне виховання молоді в Берліні» (30 листопада – 6 грудня 2014 р., м. Берлін, координатор проекту – Л. І. Парашенко), з'ясовано аспекти формування патріотизму у взаємозв'язку з політичним і громадянським вихованням молоді Німеччини та вивчено сучас-

ні напрями молодіжної політики в Німеччині та політичне виховання молоді, досвід організації проектів для дітей.

Ознайомлення з практикою розвитку демократичної компетентності дітей та молоді в громадянському суспільстві Німеччини забезпечило можливість зробити наступні висновки: політичне виховання та формування активної позиції в громадянському суспільстві та політичному житті починається в Німеччині з самого дитинства; політичне виховання молоді здійснюється шляхом організації проектної діяльності та налагодження діалогової взаємодії дітей і молоді з політиками, депутатами і громадськістю на демократичних засадах і демократичних цінностях.

Вивчено та проаналізовано участь юних громадян Німеччини у виборчому процесі на прикладі проекту-гри для дітей шкільного віку, який має назву U 18 та проводиться перед кожними місцевими виборами за ініціативою мера Берліну. Участь у цьому проекті розкриває дітям повне бачення системи виборів – від початку до фіналу голосування. Організація та реалізація проекту відбувається таким чином: у мерії міста є перелік дітей відповідного віку, яким надходить запрошення взяти участь у неформальному спілкуванні з політиками (бесіди, презентації програми, чаювання тощо), що балотуються в цьому окрузі, та яким під час таких зустрічей діти мають змогу ставити найрізноманітніші запитання тощо. Дитяче голосування, як фінальний етап проекту, проходить у школах (мерія заздалегідь домовляється про це) приблизно за 3–4 тижні до реальних виборів, а результати опубліковують у місцевій газеті.

Вивчення практики свідчить про цілеспрямоване формування активної позиції юних громадян у передвиборчих проектах, зокрема, за даними 2014 р., участь у дитячому голосуванні брали близько 40 000 дітей по місту Берлін; наявність цілісного підходу до політичного виховання дітей та закладання міцних громадянських підвалин і загальнолюдських та демократичних цінностей у процесі виховання дітей та молоді Берліну. Батьками та вчителями з малечку дітям прищеплюються загально визнані людські цінності з урахуванням особливостей національного характеру: чесність, правдивість, працелюбство, щирість, економність, ввічливість, прямотинійність, любов до своєї країни

(любити країну, в якій живеш, пишатися нею і власними та спільними справами, робити країну кращою). Отже, дітей вчать бути вільними і висловлювати думки без страху тощо.

Зроблено висновок, що у процесі політичного виховання відбувається формування спільно діючих і вільних духом патріотичних налаштованих юних громадян; активної громадянської позиції, що згодом стає дуже впливовим механізмом у боротьбі за голоси дорослих виборців (в останні роки результати дитячого голосування не друкують у місцевих газетах Німеччини задля уникнення неформального впливу на думки дорослих виборців); зустрічі дітей з політиками вселяють надію у дитячі серця та віру у ширість намірів політиків працювати на благо власної країни та нації. Хоч виміряти патріотизм (як і зазирнути у людську душу) вкрай важко і вдається не завжди, але його точно можна оцінити за конкретними, реальними справами на користь людини, громади та країни.

УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИМ ВИХОВАННЯМ У ЛІЦЕЯХ З ПОСИЛЕНОЮ ВІЙСЬКОВОЮ ПІДГОТОВКОЮ

С. О. Пахарєв, здобувач

Організацію навчально-виховного процесу в ліцях з посиленою військово-фізичною підготовкою спрямовано на надання якісної профільної освіти юнакам, виховання патріотів-лідерів та підготовку їх до служби у збройних силах України та інших силових структурах, до виконання священного обов'язку щодо захисту Вітчизни. За проведеним нами дослідженням, в українських військових ліцях та ліцях з посиленою військово-фізичною підготовкою є значно більше можливостей для ефективного забезпечення цього процесу. Разом з тим події, які відбуваються та на території України та в зоні АТО, переконливо засвідчили серйозні недоліки в національно-патріотичному вихованні громадян України, що потребує посилення уваги до цього питання.

З метою захисту національних інтересів держави у сферах національно свідомого і патріотичного виховання молодого покоління та забезпечення умов його розвитку Спільним наказом